

Tabivere Põhikool

Väärtuskasvatuse põhimõtted ja kava 2020-2022

1. Väärtuskasvatuse põhimõtted ja vormid

Väärtused on tõekspidamiste kogum, mis juhivad inimese tegevust ja otsustamist erinevates olukordades.

Väärtushinnangute ja -hoiakute kujundamine koolis toimub igapäevase koolielu ja eeskujude kaudu. Väärtuskasvatuse alusdokumentideks on kooli kodukord, õppekava ja väärtuskasvatuse kava. Koolikultuuri aitavad kujundada traditsioonid, õpilasüritused, ühisüritused, koostöö erinevate huvipooltega, iga õpilase ja töötaja panus oma kooli maine kujundamisse.

Riiklikus õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad Eesti Vabariigi põhiseaduses, ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi: ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu ja ühiskondlikke väärtusi: vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus.

Uue põlvkonna sotsialiseerumine rajaneb eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühishäärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtul. Tugeva põhiharidusega inimesed suudavad ühiskonnaga integreeruda ning aitavad kaasa Eesti ühiskonna jätkusuutlikule sotsiaalsele, kultuurilisele, majanduslikule ja ökoloogilisele arengule.

Põhikool kujundab väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks.

Väärtuskasvatus innustab õpilasi:

- Jõudma selgusele oma väärtustes;
- Reflekteerima omaenda ja teiste väärtuste üle;
- Kujundama teatud käitumiskalduvusi ehk iseloomuomadusi;
- Õpetama tegema sotsiaalselt vastutustundlikke otsustusi (mõistma tagajärgi) ja oma otsustusi ning tegusid põhjendama.

Väärtuskasvatus õppekavas aitab õpilastel:

- Mõista ning võrrelda omavahel enda ja teiste väärtusi ja veendumusi, vaadelda neid kinnitavaid tõendeid, välja kujundada arvamusi ja järeldusi;
- Arutleda erinevuste üle ning juhtida konflikte rahumeelsel viisil;
- Arutada ja kaaluda erinevaid lahendusi isiklikele, sotsiaalsetele ning moraalidilemmadele;
- Mõista, kui keeruline on kogukonnas defineerida õiget ja valet, ning arutleda võimu ja otsustajate rolli üle;
- Väljendada oma väärtusi ja arusaamu aruteludes ja käitumises;
- Mõelda selle üle, kuidas nende teguviisid võivad mõjutada teisi;
- Demonstreerida vastutustunnet ja algatusvõimet.

Väärtuskasvatuse protsessid hõlmavad:

- Ühisõpet klassis või väikestes gruppides;
- Üksikindiviidide või gruppide läbiviidud uurimistöid;
- Tegevusi probleemide lahendamisel;
- Ühiseid otsustamistegevusi, sealhulgas otsustamist grupis.

Ühine otsustamine aitab edendada:

- Iseseisvat mõtlemist moraalsete ja sotsiaalsete teemade vaatlemise kaudu;
- Austust seaduste ning teiste inimeste legitiimsete õiguste vastu;
- Austust erinevate veendumuste, ideede ja praktikate vastu;
- Rahumeelsete konfliktijuhtimise viiside kasutamist;
- Aktiivset kaasatust kooli ja kogukonna ellu;
- Demokraatlike printsiipide ja praktikate rolli kriitilist uurimist otsustamisprotsessis;
- Positiivseid suhteid klassis ning võimalusel kogukonnas ja terves ühiskonnas;
- Õpetama tegema sotsiaalselt vastutustundlikke otsustusi (mõistma tagajärgi) ja oma otsustusi ning tegusid põhjendama

Praktilised strateegiad väärtuskasvatuses:

- Diskussioon- õpetaja või õpilase juhitud diskussioon, küsimuste ja vastuste voorud, väitlused, isikliku vaatepunkti põhjendamine, kombinatsioon kirjalikest ja suulistest töödest;
- Simulatsioonimängud- reaalsuse imiteerimine;
- Rollimängud- õpilaste kaasamine näitemängu, kus etendatakse olukordi, millel puudub eelnevalt paikapandud stsenaarium;
- Konflikti juhtimine- võib hõlmata otsuste vastuvõtmist, läbirääkimisi, kompromisse, konsensust või vahendaja kasutamist;
- Väärtuste selitamine.

Õpetajatele suunatud koolituste eesmärk on õpetada õpetaja märkama, kuidas tema oma ainega, suhtlemises õpilastega, aga ka koolikultuuris tervikuna väärtusi edasi annab, näidata, kuidas kooli ainekava ja tundi planeerides leida ka väärtuste selituseks kuluvat aega ning arendada õpetaja oskust kasutada väärtuskasvatuse kaasaegseid meetodeid.

Tabivere Põhikooli põhiväärtused

- **Ühtekuuluvustunne**- see tähendab koostööd kõigi huvipooltega, tugevat meie-kooli tunnet ning üksteise tunnete, arvamuste ja heaoluga arvestamist.
- **Loovus ja tarkus**- see tähendab valmisolekut uuteks väljakutseteks, mitmekesiste lahenduste leidmist ning tarkuse arendamist läbi loovuse.
- **Areng**- see tähendab õppimist igal tasandil, jätkusuutlikku ja kvaliteetset haridust.
- **Traditsioonid**- see tähendab kodukoha loodus- ja kultuuripärandi austamist ning arendamist

2. Väärtuskasvatuse kava 2020-2022

Läbiv teema: ESTEETILISED VÄÄRTUSED

2020/2021. õppeaasta

Väärtuskasvatuse läbiv teema: **Ilu meie ümber ja head kombed (esteetika ja etikett)**

Õpilane:

- väärtustab ümbritseva keskkonna ilu, unikaalsust ja kunstipärasust, suhtub hoolivalt ja lugupidavalt selle kasutamisse ja säilimisse .

September- käitumis- ja söömisetikett

Oktoober- muusika ilu ja võlu, inspiratsioon (rahvusvaheline muusikapäev)

November- kunsti ilu, võlu ja ülevus

Detsember- pühadus ja vooruslikkus (jõulud)

Jaanuar- spordieetika

Veebruar- teaduse ilu ja võlu (EV aastapäev)

Märts- emakeel ja keeleilu (emakeelepäev)

Aprill- inimene ja unikaalsus

Mai- looduse ilu ja võlu

2021/2022. õppeaasta

Väärtuskasvatuse läbiv teema: **Loome ja märkame ilu meie ümber.**

Õpilane:

- väärtustab ja märkab ümbritseva keskkonna ilu ja unikaalsust, loob ise uut väärtust

september- looduse annid

oktoober- sügisvärvid

november- vaikuse varjundid

detsember- jõuluvärvid

jaanuar- puhtus ja valgus

veebruar- sini-must-valge

märts- mustrid

aprill- helid

mai- kevadvärvid